

een uitsluitend in een richting ontwikkeld intellect, en — hoe het heroïsche hem bezeten heeft. Misschien zou men er nog aan iets anders bij kunnen denken, — in dien niet Turner's kunst een directer en schooner aanleiding tot die gedachten was. Men zou zich af kunnen vragen of niet in het begin van de negentiende eeuw in Engeland een weinig tot zijn recht gekomen mystische beweging de zielen heeft bewogen, als in het

ting, zekere bewuste verwijdering van de realiteit. Zoo valt al dadelijk als sterk verschil met Claude's schilderijen, in zijn op het werk van dien meester gelijkende composities, het overdrijven, het uit hun verband rukken der proporties op. waarbij steeds weer een groote boom of een stuk architectuur het geheel beheerscht, als een symbool. Zoo schijnt het of de kleur, die een Van der Velde in de golven ontdekte,

RAIN, STEAM AND SPEED. THE GREAT WESTERN RAILWAY (NAT. GAL. LONDEN). FOTO MANSELL & CO.

Duitschland van Novalis, Tieck, Hoffmann en Friedrich. Men zou, met het luttele, maar zoo diep bewogen dicht- en prentwerk van William Blake als eerste gegeven, misschien een cultuurbeeld kunnen ontwerpen dat... thans niet deze verhandeling mag onderbreken. Slechts hieraan zij herinnerd, dat alles waardoor Turner van de schilders, die zijn voorbeelden zijn geweest, verschilt, terug te brengen is tot zekere ideëele opvat-

zing, zekere bewuste verwijdering van de realiteit. Zoo valt al dadelijk als sterk verschil met Claude's schilderijen, in zijn op het werk van dien meester gelijkende composities, het overdrijven, het uit hun verband rukken der proporties op. waarbij steeds weer een groote boom of een stuk architectuur het geheel beheerscht, als een symbool. Zoo schijnt het of de kleur, die een Van der Velde in de golven ontdekte,

zich bij hem vermenigvuldigd en gecristalliseerd heeft. Wij hebben de loopbaan van den goddelijken teekenaar, den verrukkelijken aquarellist en den genialen, hoog (soms boven zijn macht) reikenden schilder Turner thans in de groote lijn gevolgd; nog resten eenige détails, die zijn figuur, althans iets gemeenzamer kunnen doen kennen, iets inniger doen waardeeren.